



Teknikföretagens konjunktur- **BAROMETER** 4:e kvartalet 2009

Teknikföretagens konjunkturbarometer omfattar bedömningar från 520 företag under november 2009. Försäljningen uppgår till 621 Mdr SEK, varav 76 % säljs på export. Från och med denna undersökning följer undersökningen den nya branschindelningen SNI 2007. Siffrorna i tabeller och diagram är även korrigerade bakåt.

Exportorder ökar, men kapacitetsutnyttjande och arbetsmarknad kvar i botten

Exportordervolymen har sammantaget under årets sista kvartal ökat för första gången på 1,5 år. Ökningen sker på bred front då samtliga delbranscher och grupper av leverantörsföretag rapporterar ökade exportorder. Från hemmamarknaden visas en mer splittrad bild och här är uppgången sammantaget också mindre markant.

Orderstockarna är enligt företagens beskrivning kvar på samma låga nivå som under det tredje kvartalet, här är läget mer oförändrat. Mer positivt är däremot att färdigvarulagren reducerats ytterligare, vilket innebär att en ökad efterfrågan relativt snabbt kan påverka produktionen. Kapacitetsutnyttjandet ligger fortfarande kvar nära den absoluta bottennivån tidigare i år. Bristen på yrkesarbetare är fortsatt närmast obefintlig. Bristen på ingenjörer har däremot ökat från en tidigare absolut bottennivå.

Ökade order och här främst från **exporten** är en tydlig signal att konjunkturen är på väg åt rätt håll och att flertalet företag har passerat sin absoluta botten. Det fortsatt låga kapacitetsutnyttjandet och lågt anställningsbehov är en lika tydlig påminnelse om hur djup lågkonjunkturen fortfarande är och att det är en lång väg tillbaka upp från denna botten. Skillnaderna mellan olika branscher och företag är också efter den internationella nedgången och finanskraschen större än kanske någonsin tidigare.

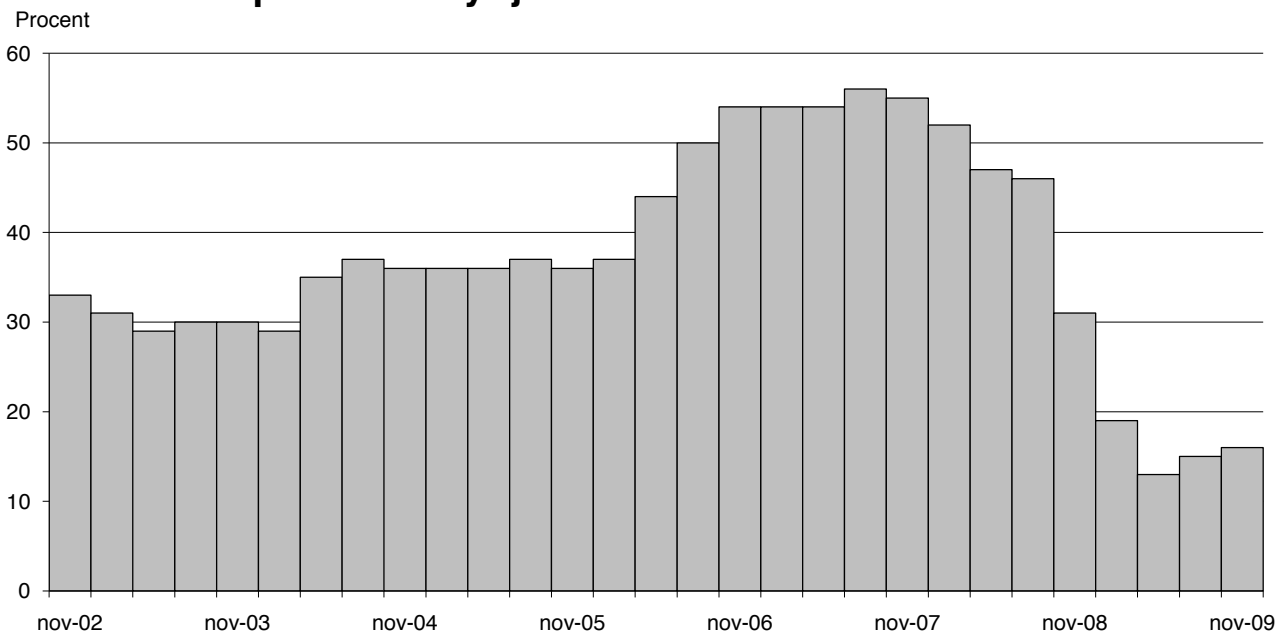
Lyftet i exportorder är särskilt tydligt inom bilindustrin,

leverantörer till maskinindustrin och för metallvaruföretag. En mer begränsad förbättring i exportorder rapporterar leverantörer till bilindustrin samt instrumentindustrin. Instrumentföretag tillsammans med leverantörer till tele- och elektroindustrin har å andra sidan inte pressats ned lika kraftigt som andra delar av industrin.

Efter en tidigare stabilisering ökar även orderingången på **hemmamarknaden** om än i jämförelse med exporten mer begränsad omfattning. Här rapporterar leverantörer till maskinindustrin, bygg- och anläggningsindustri samt metallvaruindustrin en klar förbättring. Instrumentindustrin är däremot kvar i botten med fortsatt svag hemmamarknad. I bil- och transportmedelsindustrin ökar hemmaorder ungefär som under tredje kvartalet. Leverantörer till tele- och elektroindustrin redovisar fortsatt minskade hemmaorder.

Andelen företag som utnyttjar **kapaciteten** fullt ut har ökat marginellt och är med undantag för instrumentindustrin kvar på rekordlåga nivåer. Transportmedelsindustrin och leverantörer till bilindustrin samt maskinindustrin rapporterar ett minskat kapacitetsutnyttjande. En mer substantiell ökning visar få andra sidan leverantörer till tele- och elektroindustrin samt instrumentindustrin. Även bristen på **arbetskraft** är kvar på rekordlåga nivåer. Oförändrat anger endast 4 % av företagen brist på yrkesarbetare medan bristen på ingenjörer/tekniker ökar från den rekordlåga nivån 3 % till 7 % under innevarande kvartal.

Kapacitetsutnyttjandet kvar i botten



Andel företag med fullt kapacitetsutnyttjande i teknikföretag Sverige. Källa: Teknikföretagens konjunkturbarometer

Orderläget

	Sverige	Ökat	Oförändrat	Minskat	Netto	Export	Ökat	Oförändrat	Minskat	Netto
Metallvaruföretag										
aug-08		27	51	22	5		6	77	17	-11
nov-09	41%	43	34	23	20	59%	43	47	10	33
Maskinindustri										
aug-08		13	72	15	-2		15	68	17	-2
nov-09	28%	26	58	16	10	72%	24	68	8	16
Leverantörer maskinindustri										
aug-08		15	66	19	-4		11	52	37	-26
nov-09	41%	35	54	11	24	59%	34	62	4	30
Leverantörer tele och elektronik										
aug-08		6	72	22	-16		32	51	17	15
nov-09	48%	20	47	33	-13	52%	50	47	3	47
Instrumentindustri										
aug-08		4	94	2	2		39	61	0	39
nov-09	23%	5	92	3	2	77%	48	46	6	42
Bilindustri/transport										
aug-08		23	68	9	14		0	94	6	-6
nov-09	17%	26	61	13	13	83%	60	33	7	53
Leverantörer bilindustri										
aug-08		17	72	11	6		21	75	4	17
nov-09	59%	29	65	6	23	41%	27	68	5	22
Leverantörer bygg och anläggning										
aug-08		26	47	27	-1		11	69	20	-9
nov-09	30%	43	37	19	24	70%	15	71	14	1

Teknikföretag totalt

aug-08		16	67	17	-1		10	81	9	1
nov-09	23%	28	58	14	14	77%	43	50	7	36

0-74 anställda

aug-08		20	43	37	-17		31	35	34	-3
nov-09	56%	24	44	32	-8	44%	29	40	31	-2

75-150 anställda

aug-08		18	62	20	-2		16	57	27	-11
nov-09	52%	42	39	19	23	48%	48	35	17	31

151-500 anställda

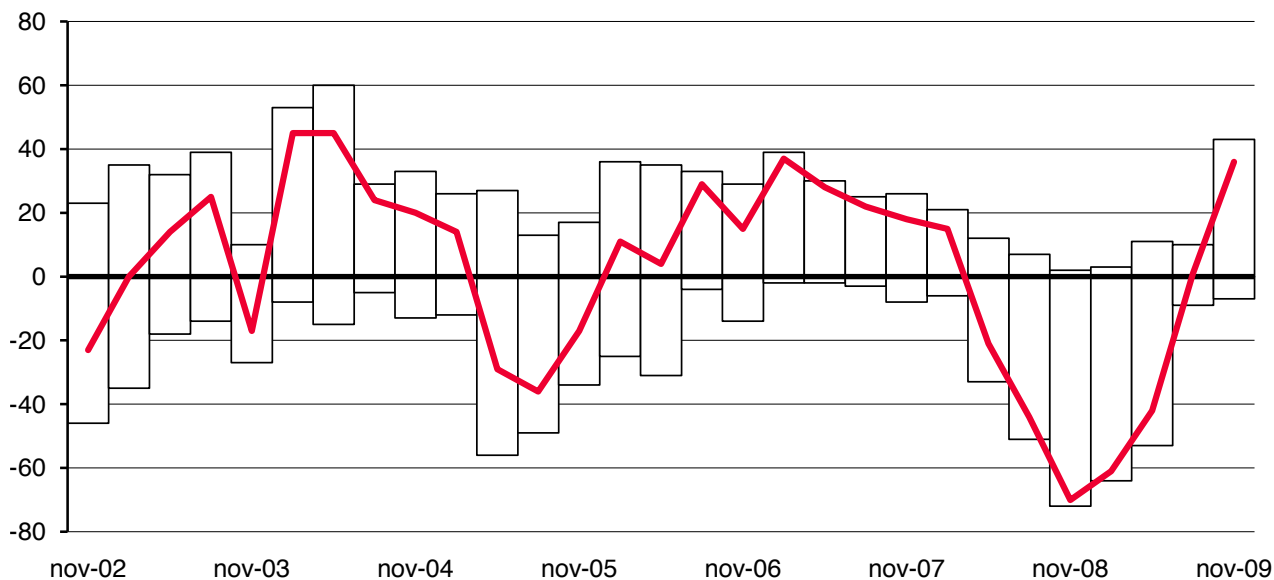
aug-08		22	46	32	-10		29	46	25	4
nov-09	34%	37	45	18	19	66%	33	51	15	18

501- anställda

aug-08		13	77	10	3		7	87	6	1
nov-09	19%	21	70	9	12	81%	44	52	4	40

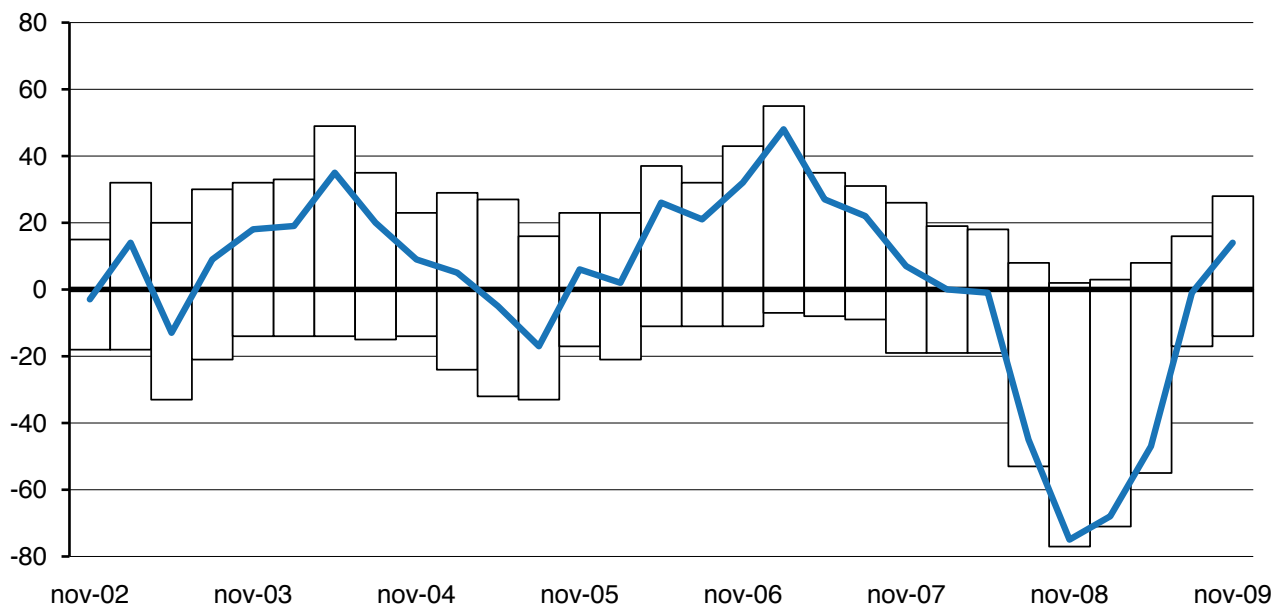
Orderingången teknikföretag totalt

Ordervolymen på export ökar på bred front...



Andel teknikföretag (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingången på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

...men i mindre grad på hemmamarknaden

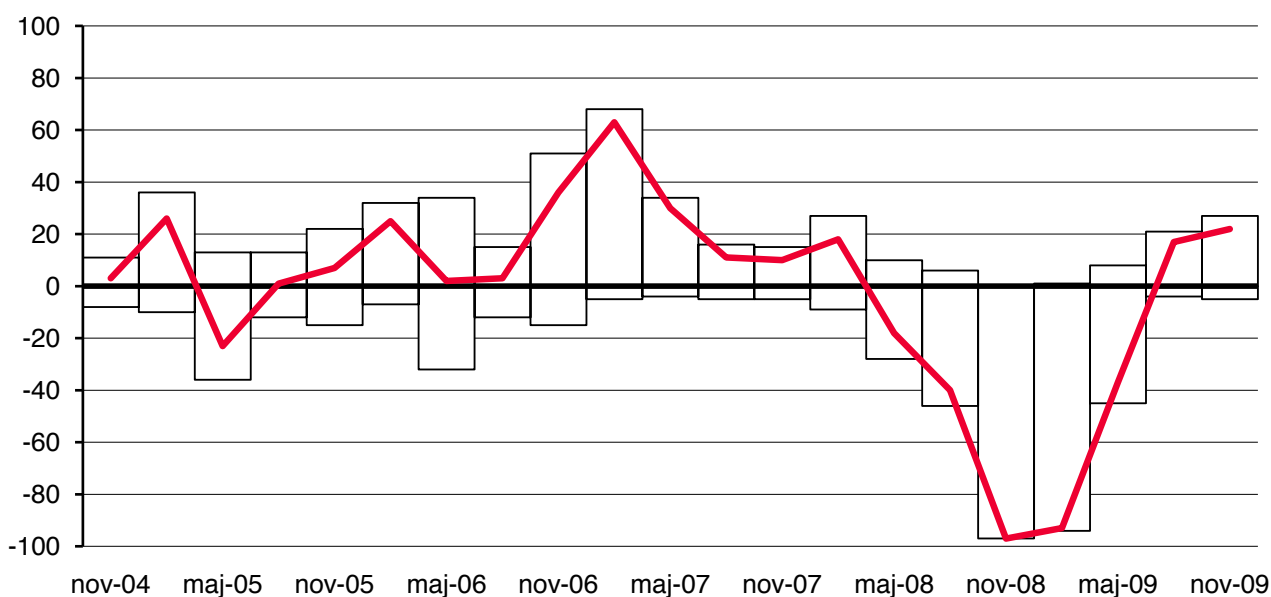


Andel teknikföretag (viktat med storlek på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

Orderingången för **leverantörer till bilindustrin** har förbättrats både vad gäller export och hemmamarknad. Ökningen är visserligen mer begränsad än för bilindustrins export, men å andra sidan lite positivare för den svenska hemmamarknaden. Förbättringen för leverantörerna är i linje med ett något bättre orderläge och produktionstakt för sluttillverkare i Sverige och utomlands.

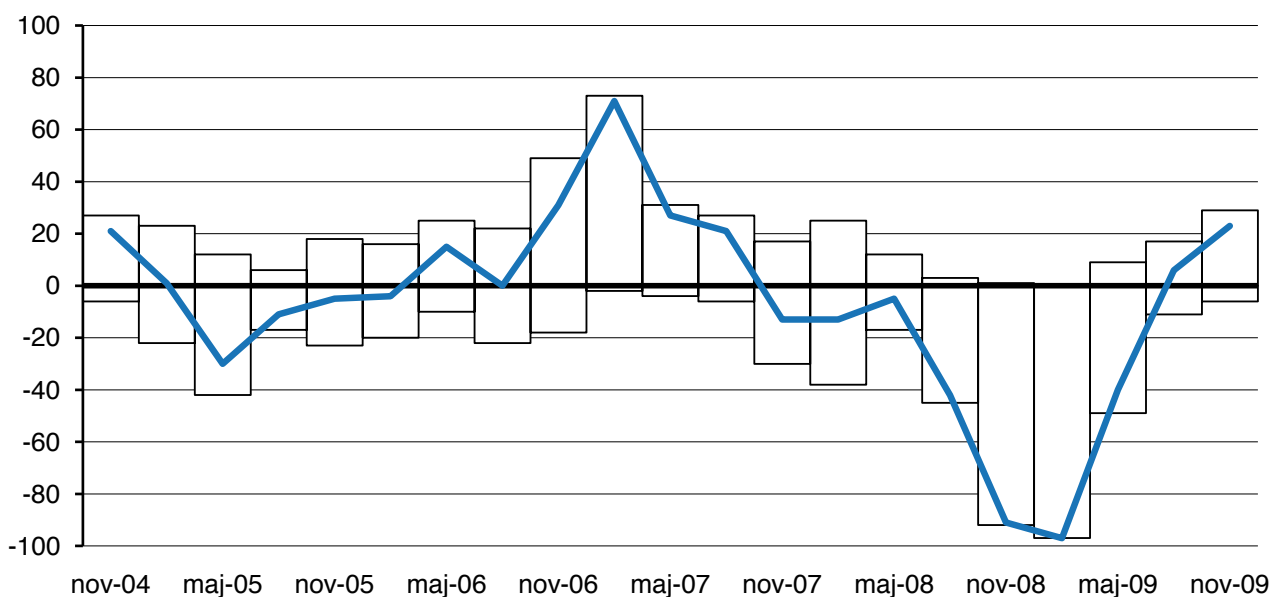
Oaktat den lite bättre orderingången är leverantörerna fortsatt missnöjda med sina orderstocker. Inget företag rapporterar orderstocken som större än normalt och nästan 90 % anser orderstocken som mindre än normalt. Färdigvarulagren har samtidigt gradvis reducerats sedan toppen i början av året.

Något fler exportorder för bilindustrins leverantörer...



Andel billeverantörer (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingången på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

...och fler order också på hemmamarknaden



Andel billeverantörer (viktat med storlek på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

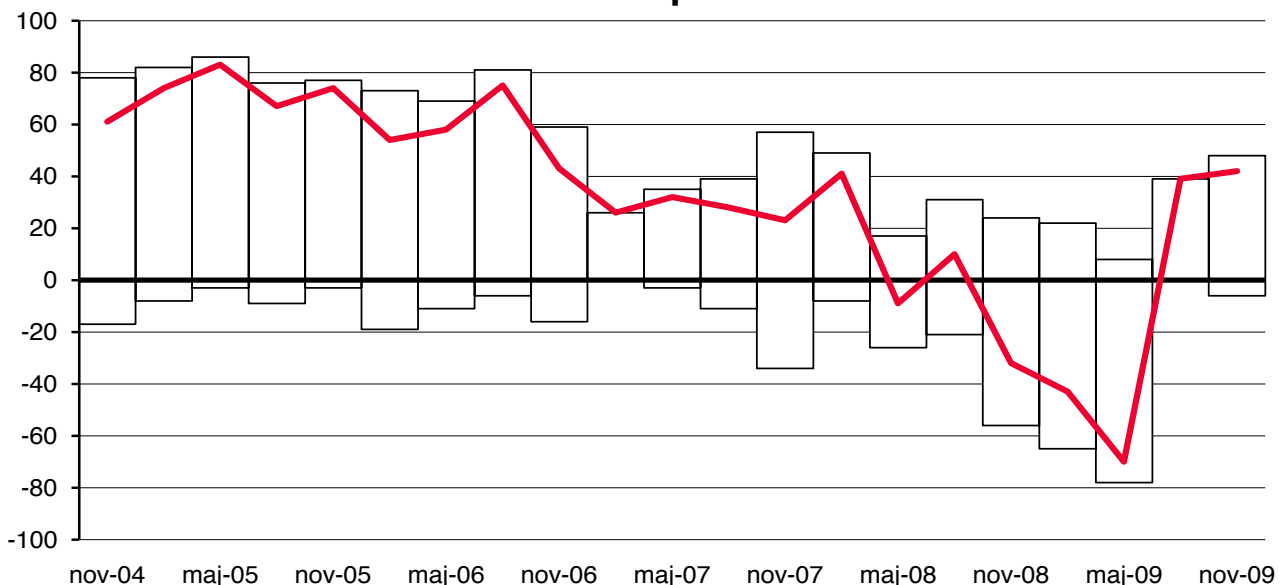
Orderingången för **leverantörer till tele-, och elektroindustrin** har förbättrats ytterligare. Men också under detta kvartal är det endast exportorder som ökar. Hemmaorder minskar, men nedgången under andra halvåret är inte alls lika omfattande som under de tre närmast föregående kvartalen. Orderstockens storlek bedöms nu också lite mer positivt än tidigare.

Orderingången på export för **tillverkare av elmaskiner och elapparater** ökar, men inte fullt lika starkt som under

tredje kvartalet. Hemmamarknaden minskar inte längre utan har stabiliserats. Orderstocken bedöms som sammantaget oförändrat god.

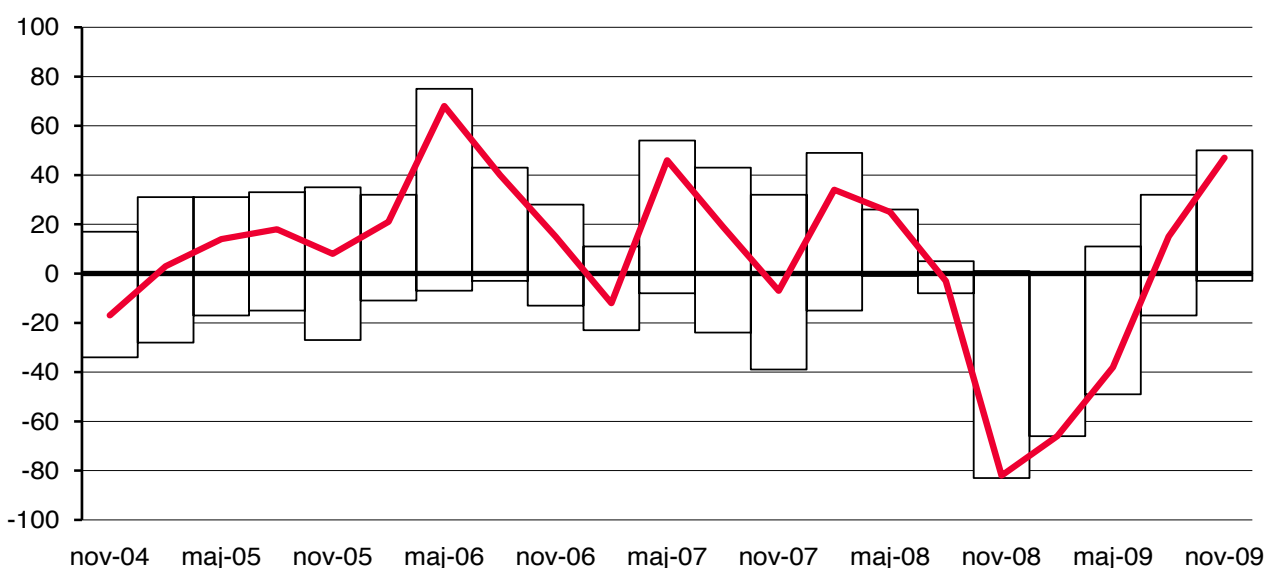
Orderingången för **instrumentindustrin** förbättras på export i ungefär samma takt som under tredje kvartalet. Hemmaefterfrågan ligger däremot kvar på samma nivå som tidigare. Färdigvarulagren är oförändrade och orderstockarna har fortsatt förbättras sedan bottennoteringen i maj i år.

Instrumentindustrin visar oförändrat ökade exportorder



Andel instrumentföretag (viktat med storlek på exportförsäljningen) som anger att order från exportmarknaden det senaste kvartalet ökat respektive minskat. Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

Exportorder fortsätter öka för leverantörer till tele- och elektroindustrin

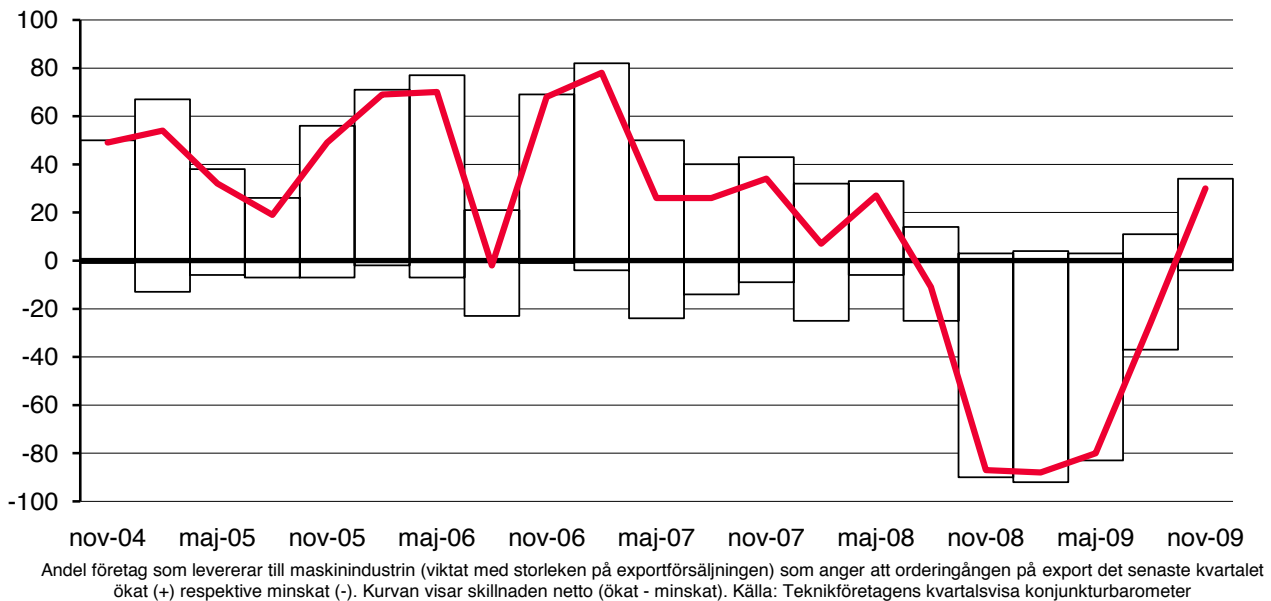


Andel leverantörer till tele- och elektroindustrin (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingången på export det senaste kvartalet ökat(+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

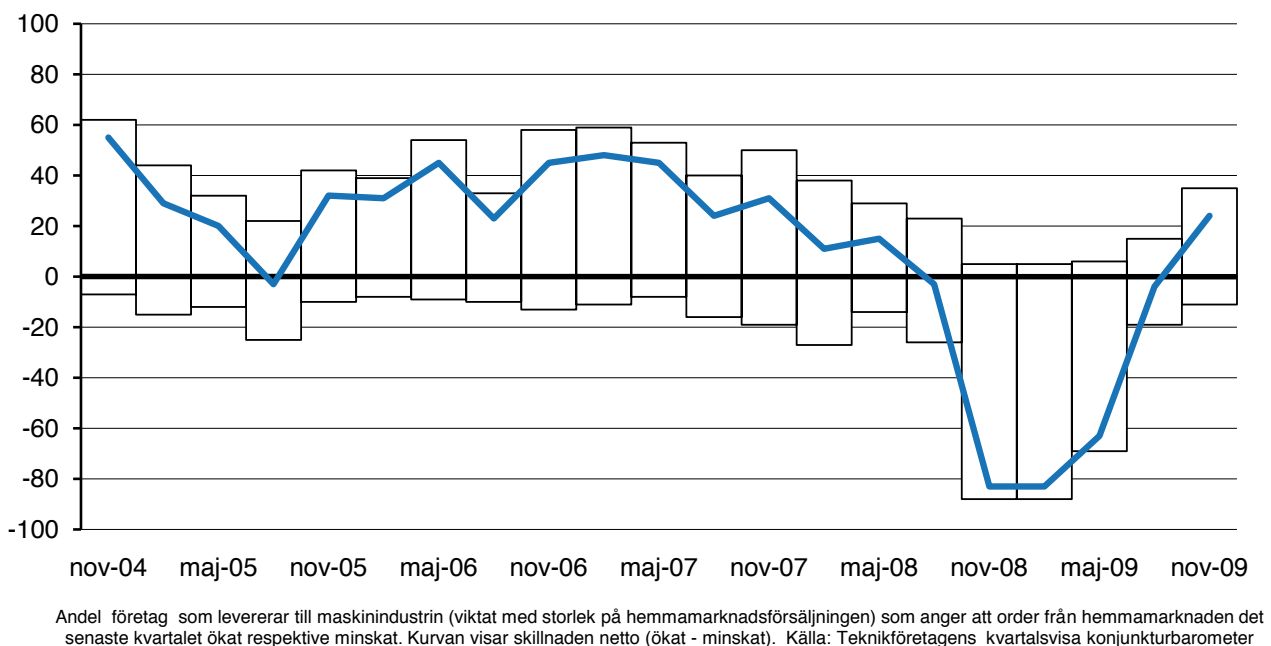
Leverantörer till maskinindustrin rapporterar en jämfört med maskinföretagen tydligare förbättring i order- ingången. Detta gäller såväl exportorder som hemma- marknadsorder. Ökningen begränsas dock i båda fallen av att det endast är en dryg tredjedel av företagen som rapporterar ökade order.

Orderstocken är liten, men har förbättrats. Andelen företag som anser den som mindre än normalt är nu 77 % jämfört med tidigare kvartal då motsvarande siffra var drygt 90 %. Därtill har färdigvarulagren reducerats i stor omfattning jämfört med tredje kvartalet.

Fler exportorder för leverantörer till maskinindustrin...



...och även på hemmamarknaden

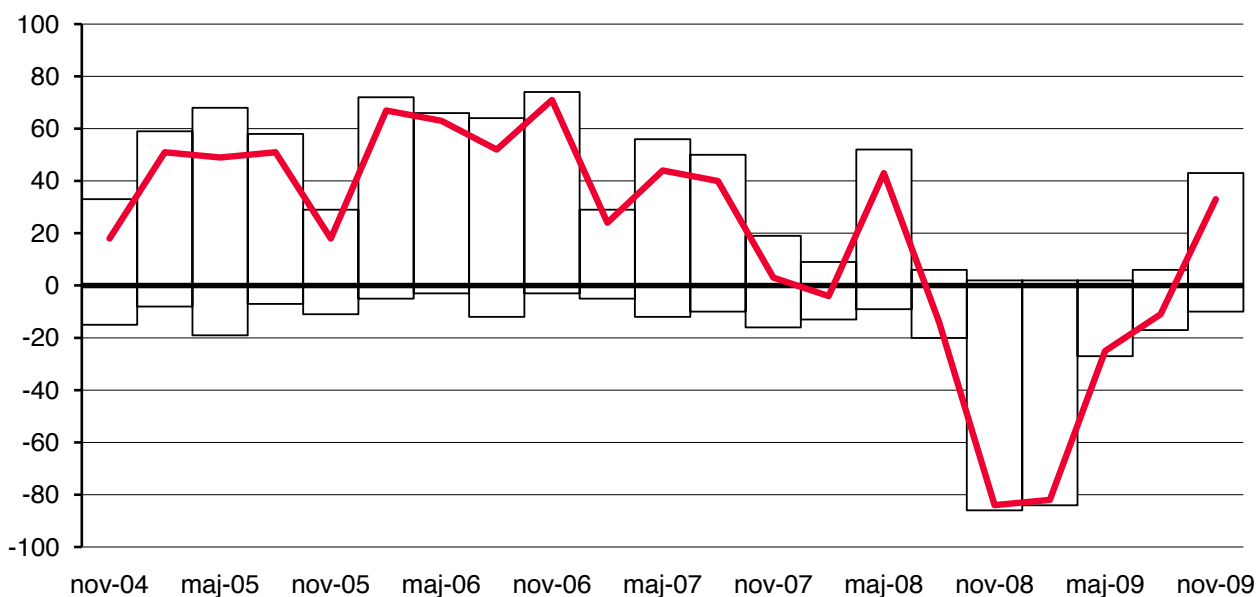


Även inom **metallvaruindustrin** rapporterar företagen att efterfrågan förbättras under kvartalet. Detta gäller främst orderingen från export än för hemmamarknaden, men hemmaefterfrågan ökade något redan tidigare under hösten. Det bör noteras att små och medelstora företag i flertalet fall inte har en lika stark efterfrågan som de större företagen vilket bl.a. återspeglas för metall-

bearbetande företag (ytbehandling, fräsning, svarvning, borrar mm) som rapporterar försämring både från hemmamarknad och på export.

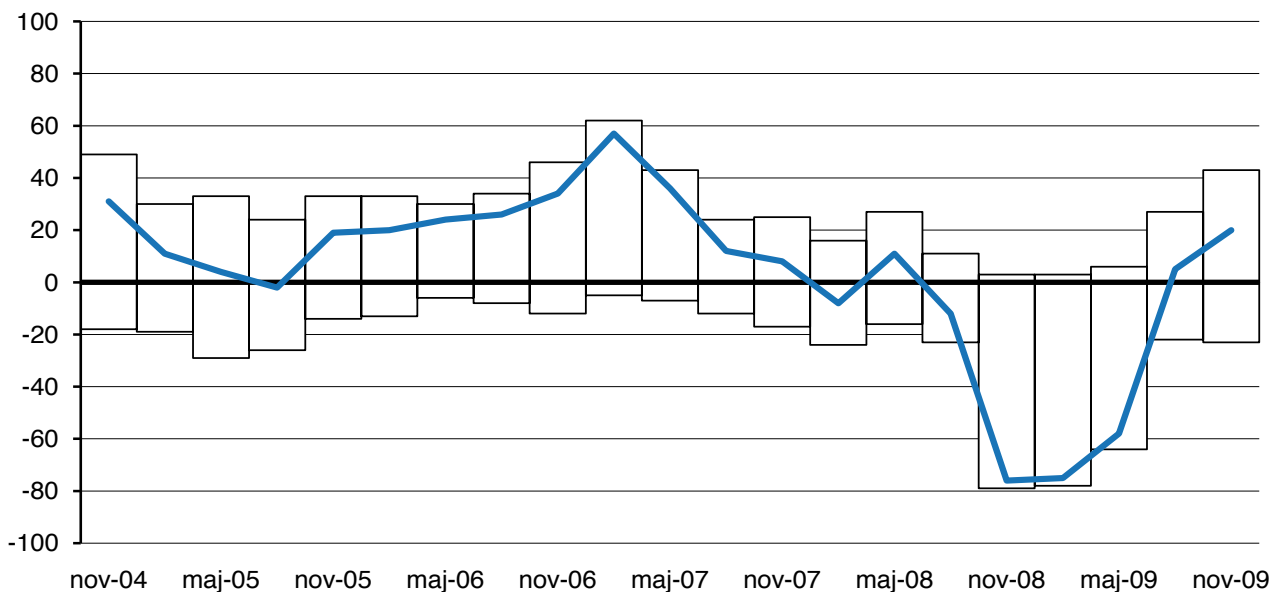
Då orderingen tilltagit något är rapporteringen rörande orderstockens storlek mindre negativ jämfört med tidigare. Färdigvarulagren har därtill reducerats i betydande omfattning jämfört med tredje kvartalet.

Exportorder för metallvaruföretag har vänt upp...



Andel metallvaruföretag (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingen på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

...och ökar på hemmamarknaden



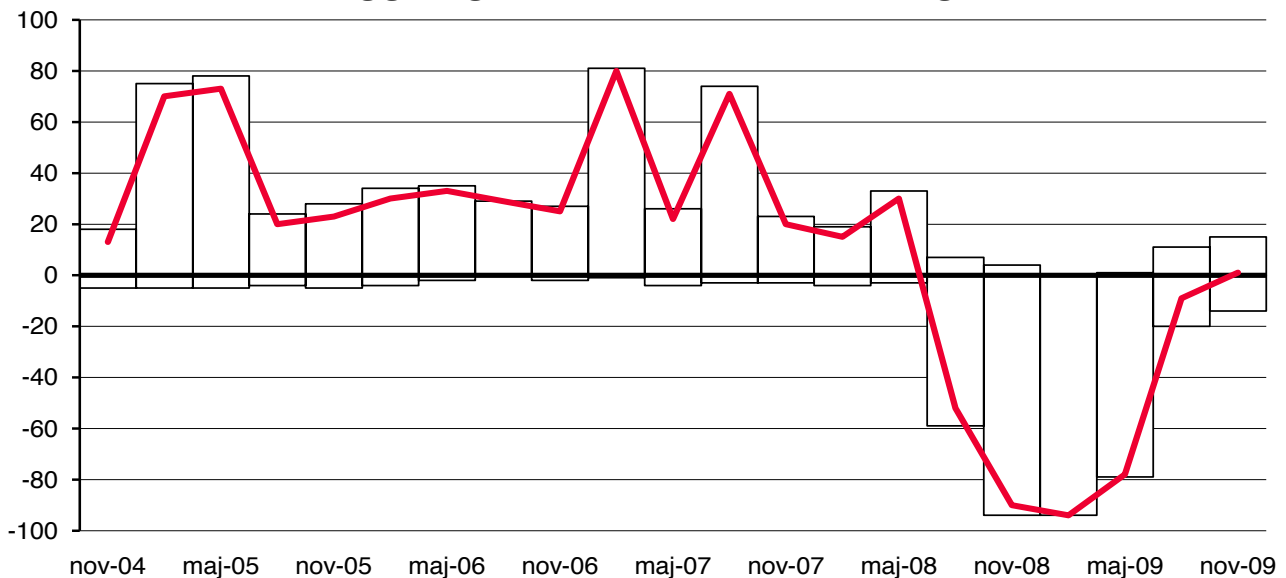
Andel metallvaruföretag (viktat med storlek på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

Trenden är nu också uppåtriktad för **leverantörer till bygg- och anläggningsindustrin**. Hemmaorder ökar nu i volym samtidigt som det tidigare raset i exportorder upphört.

Bedömningen för orderstockens storlek är fortfa-

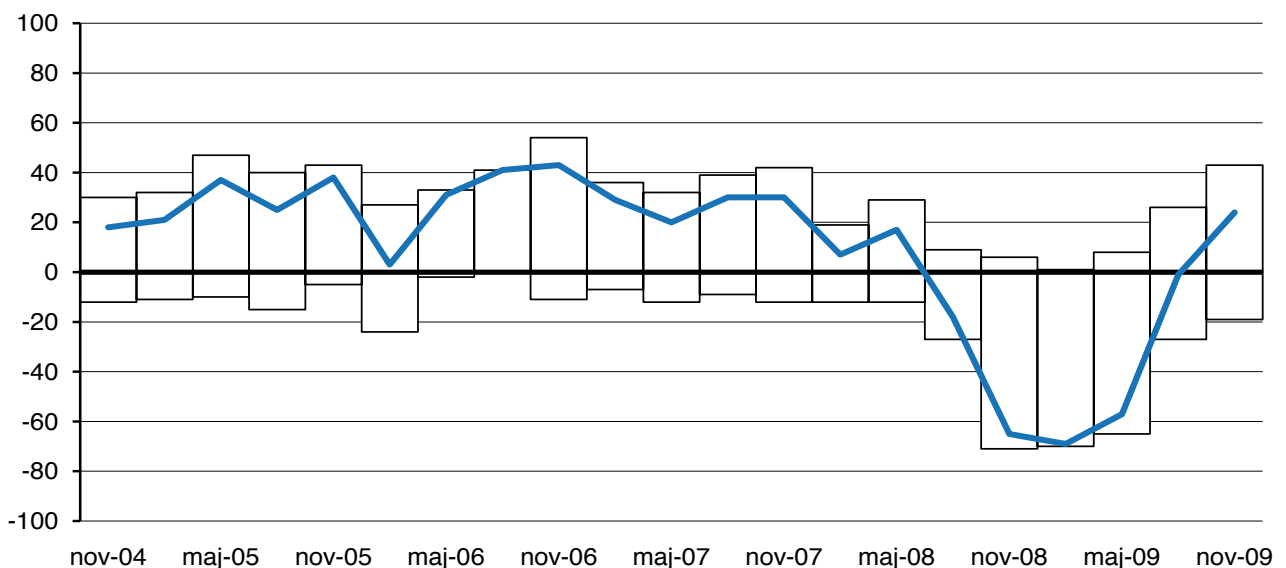
rande negativ, om än inte fullt så negativ som tidigare i år. Färdigvarulagren har samtidigt reducerats i betydande omfattning det sista kvartalet. Tidigare var det drygt hälften av företagen som ansåg dem som större än normalt mot endast 4 % nu under årets sista kvartal.

Exportorder för leverantörer till bygg- och anläggningsindustrin faller inte längre...



Andel leverantörer till byggindustrin (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att ordningången på export det senaste kvartalet ökat respektive minskat. Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

... och ordningången ökar här hemma



Andel leverantörer till byggindustrin (viktat med storlek på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat respektive minskat. Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa barometer

Personalläget: Kvar i botten

Den rekordlåga efterfrågan på yrkesarbetare sedan mer än ett år kvarstår. Totalt rapporterar fortfarande låga 4 % av företagen brist på yrkesarbetare. Jämfört med tredje kvartalet minskar särskilt andelen företag med brist på yrkesarbetare i de små- och medelstora företagen. De hamnar därmed på en lägre nivå än vad som tidigare uppmäts. I storföretagen ökar bristen från noll till 2 % av företagen.

Bristen på yrkesarbetare minskar återigen ned till det tidigare bottenrekordet 3 % i metallvaruindustrin. Även i maskinindustrin minskar bristen efter en tillfällig ökning under tredje kvartalet. Bristen på yrkesarbetare minskar även i elmaskin- och elapparaturindustrin samt i instrumentindustrin. Bristen ökar från noll till 4 % i transportmedelsindustrin. Även leverantörer till bilindustrin samt leverantörer till tele- och elektroindustri rapporterar en ökning om än marginell och till fortsatt mycket låga nivåer.

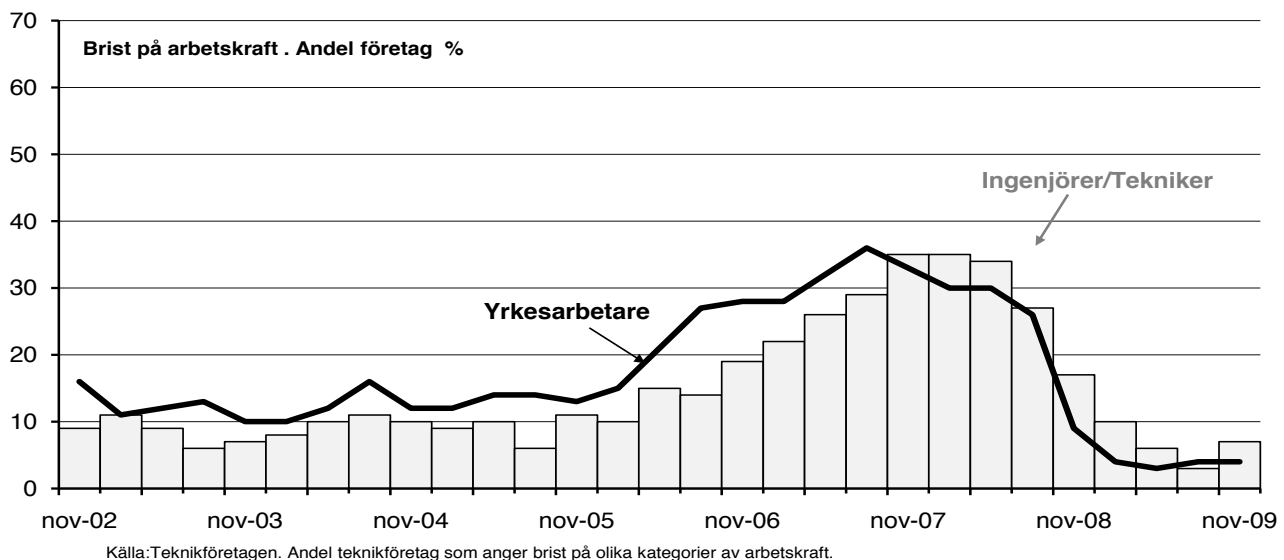
Bristen på tekniker/ingenjörer ökar däremot från rekordlåga 3 % till 7 % för teknikföretag sammantaget. Det är här endast två leverantörsgrupper som rapporterar en ökad brist, eller leverantörer till maskinindustri och leverantörer till tele- och elektroindustrin. I transportmedelsindustrin och för tillverkare av elmaskiner rapporterar inte något företag brist på ingenjörer. Bristen på ingenjörer minskar i instrumentindustrin. I metallvaruindustrin samt i maskinindustrin är bristen kvar på en fortsatt mycket låg nivå.

Bristen på andra grupper av arbetare eller tjänstemän är som i tidigare rapporter fortsatt mycket låg. Inget företag rapporterar brist på andra arbetare än yrkesarbetare. Endast 4 % rapporterar brist på andra tjänstemän än ingenjörer.

Andel företag med brist på yrkesarbetare och tekniker/ingenjörer

	Metallvaru- industri	Maskin- industri	Lev. Maskin- industri	Elektro- industri	Lev. Tele- och elektronik- industri	Instrument- industri	Transport- medel/bil- industri	Leveran- törer bil- industri	Teknik- företag totalt
Yrkesarbetare									
maj-09	3	3	1	5	2	4	0	1	3
aug-09	5	6	3	5	3	8	0	3	4
nov-09	3	4	4	3	5	4	4	4	4
Tekniker/Ingenjörer									
maj-09	1	1	3	1	5	2	3	1	6
aug-09	3	2	3	1	8	4	3	2	3
nov-09	3	2	10	0	12	2	0	2	7

Efterfrågan på yrkesarbetare kvar i botten, något ökad efterfrågan på ingenjörer



Kapacitetsutnyttjandet: Fortsatt extremt låga nivåer

Andelen företag som rapporterar att de utnyttjar sin produktionskapacitet fullt ut under fjärde kvartalet har ökat med marginella en procentenhet till 16 %. Utnyttjandet av produktionskapaciteten ligger därmed kvar på en historiskt sett absolut bottenivå.

Bland delbranscherna är det främst instrumentindustrin som rapporterar ett ökat utnyttjande och andelen ökar från 33 % till 38 %. Från en låg nivå stiger också andelen företag med fullt kapacitetsutnyttjande i metallvaruindustrin. Leverantörer till tele- och elektroindustrin visar den största uppgången, eller från 8 % av företagen under tredje kvartalet till 22 % i slutet av året. Leverantörer till maskinindustrin rapporterar också ett något högre utnyttjande, men här har fortfarande färre än vart tionde företag fullt kapacitetsutnyttjande.

För övriga delbranscher eller grupper av leverantörer faller kapacitetsutnyttjandet ytterligare. I transportmedelsindustrin minskar andelen från drygt vart femte till vart tionde företag. Leverantörer till bilindustrin rapporterar marginellt lägre utnyttjandet. Knappt vart tionde företag utnyttjar kapaciteten fullt ut.

Trots en förbättrad orderingång faller också utnyttjandet i maskinindustrin. Likaså faller kapacitetsutnyttjandet för tillverkare av elmaskiner trots att branschen rapporterar jämförelsevis fortsatt stora orderstockar.

Andel företag med fullt kapacitetsutnyttjande

	nov -09	aug -09
Metallvaruindustrin	11%	8%
Leverantörer till bygg och anläggn.ind.	18%	12%
Maskinindustri	13%	17%
Leverantörer till maskinindustri	9%	7%
Elmaskinindustri	17%	22%
Leverantörer till tele- och elektronikindustri	22%	8%
Instrumentindustri	38%	33%
Bil- och transportmedelindustri	10%	22%
Leverantörer till bilindustri	9%	10%
Totalt teknikföretag	16%	15%

Aktuellt från Teknikföretagen

Teknikföretagens Konjunkturbarometer
ISSN 1403-9559
Utges i mars, juni, september
och december.

Teknikföretagen
Box 5510, 114 85 Stockholm
Telefon 08-782 08 00
Fax 08-782 09 00
www.teknikforetagen.se

Anders Rune
Telefon 08-782 08 36,
anders.rune@teknikforetagen.se

Bengt Lindqvist
Telefon 08-782 08 34,
bengt.lindqvist@teknikforetagen.se

Beställning av tryckt exemplar:
www.teknikforetagen.se



Teknikföretagen